

Tussen Kerstmis en Nieuwjaar ...

Kerstmis dat is eten – zei hij. En Nieuwjaar dat is drinken – zei hij.

Dat is toch de essentie van die feesten – zei hij. Ik had compassie met de goede man en dacht er het mijne van. Ik hoop dat hij goed gegeten en gedronken heeft maar was vooral content dat ik kerstmis op een andere manier mocht beleven. Zo helemaal anders dan anders.

En al waren er dit jaar geen deugddoende vieringen in de kerk waar we met jong en oud, en met klein en groot en met kerken vol mensen altijd weer zongen dat we door de liefde gewekt zouden worden en dat we ons als herders op de baan zouden spoeden, werd het ook dit jaar toch kerstmis. Jonge en al wat oudere mensen, en vluchtelingen die op onze parochie wonen trokken nu zelf op pad. Met een handgeschreven kerstwens en een warm woord gingen ze langs bij wie op kerstavond alleen zat. Kerstmis dat is –tot spijt van wie het benijdt – dus geen eten.

Kerstmis dat is iemand, herkenbaar in al diegenen een beetje aan de rand.

Sanne schreef: “Dat is het decor van kerstavond op onze parochie, dit jaar. Een kerk die niet zegt ‘kom maar’, maar die zegt ‘mag ik bij jou komen’. En ieder mocht het voelen: we hebben kerst niet gered met dat initiatief. Kerst heeft ons gered. Te vaak hebben we gedacht dat het andersom was.”

De corona gezondheids crisis heeft ons dus misschien toch al een klein beetje genezen: we wisten dat we nergens waar we op kerstavond aanbelden een familiefeest zouden verstoren, de cuisson van de kalkoen was dit jaar nergens een groot probleem en de kalmte en de rust en de stilte die over de straten hing leek elk ander zenuwachtig mens zoveel deugd te doen.

Ondertussen hebben we onze wensen klaar voor een gelukkig en gezond Nieuwjaar.

Die woorden gaan nu veel over en weer en wie weet hebben ze nu ook meer dan andere jaren echt betekenis.

Gelukkig Nieuwjaar, dus. Ik hoorde een brave professor verkondigen dat geluk vandaag de dag geen kwestie meer is van krijgen en ontvangen, maar wel van weten en er zelf voor instaan. De goede man zal het ongetwijfeld goed hebben bedoeld, maar van zo’n taal word ik nu eens echt niet gelukkig.

Geluk – zo zei hij – daar moet je zelf voor zorgen en dat heeft te maken met geld en toekomst, met relaties en netwerken, met genetica en gezondheid. Geluk is dus maakbaar en het gevolg is dat als het je dus niet lukt om gelukkig te zijn dat dan ook een beetje je eigen schuld is.

Met zo’n taal en zo’n gedachtegang ga ik niet graag een vers jaar in. Dat impliceert namelijk dat we ook op dat vlak weer zullen moeten gaan presteren en renderen.

In boekhandels kan je hele schappen vol vinden: boeken die ons proberen uitleggen hoe we dat dan wel zouden moeten doen: gelukkig zijn. Ze bekoren mij niet. Ik hou meer van en in voel mij meer thuis in dat andere grote oude verhaal dat mij vertelt van gegeven en gekregen geluk.

Dat gekende verhaal voor deze tijd dat gaat over het volgen van een ster. Wie ze volgt wordt in dat verhaal een wijze genoemd. En wie ze volgt komt wonder boven wonder niet bij zichzelf maar bij een ander uit.

Met fatalisme, met onvrijheid of ‘met in de sterren geschreven staan’ heeft dat niets te maken.

In het leven bepalen we niet zelf boven welke stal de ster zal schijnen. Dat is ons gegeven, dat moeten we niet zelf doen of presteren of fabriceren.

En – hoe schoon – aangekomen bij de stal vraagt de wijze zich geen moment af of hij wel aan het juiste adres is. Dat voelt en weet hij dan wel af en toe, dus doet hij dan simpelweg waarvoor hij gekomen is: door de knieën gaan, eer brengen, geschenken afgeven.

Dat is zijn niet maakbaar geluk.

‘gelukkig’ Nieuwjaar.

Piet